

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและความต้องการด้านการเรียนการสอน หลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์งานวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการด้านการเรียนการสอน หลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านองค์ประกอบการเรียนการสอนในด้านต่างๆดังนี้คือ 1. ด้านหลักสูตร 2. ด้านเนื้อหาวิชา 3. ด้านวิธีการสอน 4. ด้านสื่อการสอน 5. ด้านการประเมินผล 6. ด้านผู้สอน 7. ด้านผู้เรียน

สำหรับในการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ผลจากการสอบถามอาจารย์ผู้สอน นักศึกษาชั้นปีที่ 3-4 และ ผู้สำเร็จการศึกษา และ ผลการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน ในภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

1. ผลจากการสอบถามอาจารย์ผู้สอน นักศึกษาชั้นปีที่ 3-4 และ ผู้สำเร็จการศึกษาจากภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาจารย์ผู้สอน

จากการศึกษาสถานภาพทั่วไปของอาจารย์ผู้สอนในภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่าอาจารย์ผู้สอนในภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรจำนวน 8 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเป็น

เพศชาย ร้อยละ 87.5 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 12.5 อาจารย์ผู้สอนในภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 32-41 ปี และ 42-50 ปี คิดเป็น ร้อยละ 37.5 โดยมากจบการศึกษาในระดับปริญญาโท ร้อยละ 50 และสำเร็จการศึกษาจากสาขา การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (Industrial Design) มากที่สุด ร้อยละ 50

ประสบการณ์สอนในหลักสูตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ พบว่าอาจารย์ผู้สอนในภาควิชา ออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอน 16 ปีขึ้นไป ร้อยละ 37.5 และ อาจารย์ผู้สอนในภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนมากมีหน้าที่อื่นนอกเหนือจากภาระการสอน ร้อยละ 75 ส่วนตำแหน่ง วิชาการในปัจจุบันคือ อาจารย์ มากที่สุด ร้อยละ 87.5 รองลงมา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยละ 12.5

เคยผลิตผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ในลักษณะของการเขียนบทความทางวิชาการ และทำงานวิจัย ร้อยละ 62.5 และน้อยที่สุดคือการเขียนตำรา ร้อยละ 25 เคยจัด กิจกรรมทางวิชาการที่เกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ในลักษณะของการจัดนิทรรศการ และการ จัดสัมมนา มากที่สุด ร้อยละ 62.5 และรองลงมาคือการจัดฝึกอบรม ร้อยละ 50

ศึกษาหาความรู้โดยหาความรู้ด้วยตนเอง การสัมมนา การฝึกอบรม มากที่สุด ร้อยละ 75 รองลงมา อื่นๆ คือ ศึกษาจากอินเทอร์เน็ต ตำรา ศึกษาต่อในหลักสูตร สั้นๆ จากต่างประเทศ ร้อย ละ 37.5

นักศึกษาชั้นปีที่ 3-4

จากการศึกษาสถานภาพทั่วไปของนักศึกษาชั้นปีที่ 3-4 ในภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า นักศึกษาในภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะ มัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรจำนวน 50 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดย เป็นเพศชายร้อยละ 58.0 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 42.0 และส่วนมากมีอายุระหว่าง 21-22 ปี ร้อยละ 66.0 กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 50.0 และกำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 ร้อยละ 50.0

นักศึกษาชั้นปีที่ 3-4 ที่กำลังศึกษาในหลักสูตรศิลปบัณฑิต ในภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนมากสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากสาย สามัญ (วิทย์) ร้อยละ 66.0 และส่วนใหญ่ ไม่เคยผ่านการศึกษาทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ก่อนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย ร้อยละ 60.0 และเลือกเรียนในหลักสูตรสาขาการออกแบบผลิต ภัณฑ์เพราะเลือกตามความสนใจหรือความชอบ มากที่สุด ร้อยละ 84.0

ผู้สำเร็จการศึกษา

จากการศึกษาสถานภาพทั่วไปของผู้สำเร็จการศึกษา จากภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเป็นเพศชาย ร้อยละ 66.7 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 33.3 และส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-25 ปี ร้อยละ 86.7 ผู้สำเร็จการศึกษาทำงานในตำแหน่งนักออกแบบผลิตภัณฑ์มากที่สุด ร้อยละ 66.7 โดยส่วนมากมีประสบการณ์การทำงานในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์มาแล้ว 1-2 ปี (ร้อยละ 66.7)

ผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรศิลปบัณฑิต ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรส่วนใหญ่ได้ใช้วิชาความรู้ทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ในระดับปานกลาง ร้อยละ 53.3 และแสวงหาความรู้ทางการออกแบบผลิตภัณฑ์เพิ่มเติมหลังจากจบการศึกษาจากหลักสูตรทุกคน ร้อยละ 100 โดยศึกษาจาก สื่อสิ่งพิมพ์ วารสารต่างๆมากที่สุด ร้อยละ 100 รองลงมาคือจากประสบการณ์จากการทำงาน ร้อยละ 80 เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ในลักษณะการเข้าร่วมนิทรรศการมากที่สุด ร้อยละ 66.6 รองลงมาคือเข้าร่วมการสัมมนา ร้อยละ 53.3 น้อยที่สุดคือการฝึกอบรม ร้อยละ 6.6

ตอนที่ 2 สภาพและความต้องการด้านการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปบัณฑิตสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

1. ด้านหลักสูตร

1.1 อาจารย์ผู้สอน

จากการศึกษาสภาพและความต้องการของอาจารย์ผู้สอน ในด้านการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปบัณฑิตสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรในด้านหลักสูตรโดยส่วนรวมพบว่า สภาพปัจจุบันมีมาก ($\bar{X} = 4.08$) และมีความต้องการด้านหลักสูตรมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอาจารย์ผู้สอนในภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรมีความต้องการด้านหลักสูตรในระดับมากทุกข้อ ค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุดคือ เป็นหลักสูตรแบบสหวิทยาการ ($\bar{X} = 4.88$) หลักสูตรเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ($\bar{X} = 4.88$) หลักสูตรผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและมาตรฐานเพื่อประกอบวิชาชีพทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.88$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพความต้องการของผู้เรียนอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.50$) หลักสูตรให้ความสำคัญต่อการศึกษารายวิชาศิลปนิพนธ์ ($\bar{X} = 4.50$) ส่วนสภาพปัจจุบัน พบว่ามีสภาพการปฏิบัติในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เป็น

หลักสูตรแบบสหวิทยาการ ($\bar{X}=4.38$) หลักสูตรมีความครอบคลุมวิธีการทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=4.38$) หลักสูตรเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ($\bar{X}=4.38$) หลักสูตรผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและมาตรฐานเพื่อประกอบวิชาชีพทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=4.38$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือมีการกำหนดนโยบายและแผนงานที่ชัดเจนในการบริหารหลักสูตร ($\bar{X}=3.62$)

1.2 นักศึกษาชั้นปีที่ 3-4

จากการศึกษาสภาพและความต้องการของนักศึกษาชั้นปีที่ 3-4 ในด้านการเรียนการสอน หลักสูตรศิลปบัณฑิตสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรในด้านหลักสูตร ผลโดยส่วนรวมพบว่าสภาพปัจจุบันมีในระดับมาก ($\bar{X}=3.65$) และ มีความต้องการด้านหลักสูตรในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยมิต่ำสุดคือ หลักสูตรมีความครอบคลุมวิธีการทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=4.76$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ บริหารและจัดการเรียนการสอนได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ($\bar{X}=4.38$) และเป็นหลักสูตรแบบสหวิทยาการ ($\bar{X}=4.38$) ส่วนในด้านสภาพปัจจุบันพบว่า มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมิต่ำสุดคือหลักสูตรผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและมาตรฐานเพื่อประกอบวิชาชีพทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=4.02$) รองลงมาคือ หลักสูตรให้ความสำคัญต่อการศึกษารายวิชาศิลปนิพนธ์ ($\bar{X}=3.98$) ซึ่งค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ หลักสูตรเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ($\bar{X}=2.73$)

1.3 ผู้สำเร็จการศึกษา

จากการศึกษาสภาพและความต้องการของผู้สำเร็จการศึกษา ในด้านการเรียนการสอน หลักสูตรศิลปบัณฑิตสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรในด้านหลักสูตร ผลโดยส่วนรวมพบว่าสภาพปัจจุบันมีในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.40$) และ มีความต้องการด้านหลักสูตรในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาประสบปัญหาด้านหลักสูตรจึงมีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยมิต่ำสุดคือ หลักสูตรส่งเสริมทักษะที่สำคัญตามวิธีการออกแบบผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=4.87$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือหลักสูตรสนองตอบเจตคติที่จำเป็นทางการออกแบบผลิตภัณฑ์อย่างครบถ้วน ($\bar{X}=4.27$) ในด้านสภาพปัจจุบัน พบว่ามีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมิต่ำสุดคือเป็นหลักสูตรแบบสหวิทยาการ ($\bar{X}=4.00$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือหลักสูตรเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ($\bar{X}=2.60$)

2. ด้านเนื้อหาวิชา

2.1 อาจารย์ผู้สอน

จากการศึกษาสภาพและความต้องการของอาจารย์ผู้สอน ในด้านการเรียนการสอนหลัก
 สูตรศิลป์บัณฑิตสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์
 มหาวิทยาลัยศิลปากรในด้านเนื้อหาวิชา โดยสำรวจรวมพบว่าสภาพปัจจุบันมีมาก
 ($\bar{X}=3.91$) และมีความต้องการด้านเนื้อหามากที่สุด ($\bar{X}=4.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
 อาจารย์ผู้สอนในภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรมีความ
 ต้องการด้านเนื้อหาวิชาในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุดคือ รายวิชา
 ศิลปนิพนธ์มุ่งเน้นการค้นคว้าเนื้อหาข้อมูลที่เป็นระบบเพื่อนำไปใช้กับการทำงานภาคปฏิบัติ
 ($\bar{X}=4.88$) ซึ่งค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ เนื้อหาและกิจกรรมได้รับการปรับปรุงเพื่อสนองความต้องการ
 ของผู้เรียน ($\bar{X}=4.00$) ในด้านสภาพปัจจุบันพบว่า มีสภาพการปฏิบัติมากทุกข้อ โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด
 คือ ครอบคลุมความรู้สำคัญทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=4.38$) ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ
 เนื้อหาและกิจกรรมได้รับการปรับปรุงเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน ($\bar{X}=3.50$)

2.2 นักศึกษาชั้นปีที่ 3-4

จากการศึกษาสภาพและความต้องการของนักศึกษาชั้นปีที่ 3-4 ในด้านการเรียนการสอน
 หลักสูตรศิลป์บัณฑิตสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์
 มหาวิทยาลัยศิลปากรในด้านเนื้อหาวิชา ผลโดยสำรวจรวมพบว่าสภาพปัจจุบันมีในระดับมาก
 ($\bar{X}=3.73$) และ มีความต้องการด้านเนื้อหาวิชา ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.53$) เมื่อพิจารณาเป็น
 รายข้อพบว่า นักศึกษาประสบปัญหาด้านหลักสูตรจึงมีความต้องการในระดับมากทุกข้อ โดยมี
 ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือเนื้อหาวิชาที่มีความทันสมัย ($\bar{X}=4.82$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เนื้อหาวิชาตรงตาม
 ประมวลรายวิชา ($\bar{X}=4.36$) ในด้านสภาพปัจจุบันพบว่า มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมี
 ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ รายวิชาศิลปนิพนธ์มุ่งเน้นการค้นคว้าเนื้อหาข้อมูลที่เป็นระบบเพื่อนำไปใช้กับ
 การทำงานภาคปฏิบัติ ($\bar{X}=4.12$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เนื้อหาและกิจกรรมได้รับการปรับปรุงเพื่อ
 สอนองความต้องการของผู้เรียน ($\bar{X}=3.24$)

2.3 ผู้สำเร็จการศึกษา

จากการศึกษาสภาพและความต้องการของผู้สำเร็จการศึกษา ในด้านการเรียนการสอน
 หลักสูตรศิลป์บัณฑิตสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์
 มหาวิทยาลัยศิลปากรในด้านเนื้อหาวิชา ผลโดยสำรวจรวมพบว่าสภาพปัจจุบันมีในระดับปานกลาง

($\bar{X}=3.08$) และ มีความต้องการด้านเนื้อหาวิชา ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยมียค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุดคือ ผู้เรียนนำเนื้อหากิจกรรมไปประยุกต์ใช้ประโยชน์กับการปฏิบัติงานจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=4.87$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=4.27$) กิจกรรมการสอนด้านการออกแบบมุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติ ($\bar{X}=4.27$) ในด้านสภาพปัจจุบัน พบว่ามีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครอบคลุมความรู้สำคัญทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=3.87$) ครอบคลุมทักษะที่สำคัญทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=3.87$) กิจกรรมการสอนด้านการออกแบบมุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติ ($\bar{X}=3.87$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=2.87$)

3. ด้านวิธีการสอน

3.1 อาจารย์ผู้สอน

จากการศึกษาสภาพและความต้องการของอาจารย์ผู้สอน ในด้านการเรียนการสอน หลักสูตรศิลปบัณฑิตสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรในด้านวิธีการสอน โดยส่วนรวมพบว่าสภาพปัจจุบันมีมาก ($\bar{X}=4.01$) และมีความต้องการด้านวิธีการสอน ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอาจารย์ผู้สอนในภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรมีความต้องการด้านวิธีการสอนในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุดคือการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะ และ เจตคติ ($\bar{X}=5.00$) ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือมีการสอนผ่านเว็บไซต์ ($\bar{X}=3.63$) ในด้านสภาพปัจจุบันพบว่ามีสภาพการปฏิบัติมากที่สุดทุกข้อ โดยค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การเรียนการสอนฝึกให้ผู้เรียนกล้าเลือก กล้าตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ($\bar{X}=4.38$) ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือมีการสอนผ่านเว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ต ($\bar{X}=1.88$)

3.2 นักศึกษาชั้นปีที่ 3-4

จากการศึกษาสภาพและความต้องการของนักศึกษาชั้นปีที่ 3-4 ในด้านการเรียนการสอน หลักสูตรศิลปบัณฑิตสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรในด้านวิธีการสอน ผลโดยส่วนรวมพบว่าสภาพปัจจุบันมีในระดับมาก ($\bar{X}=3.53$) และมีความต้องการด้านวิธีการสอน ในระดับมาก ($\bar{X}=4.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ในด้านการเรียนการสอนได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบการ ($\bar{X}=4.70$) ให้นักศึกษาออกไปฝึกงานตามความสนใจ ($\bar{X}=4.70$)

ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการสอนผ่านเว็บไซต์ ($\bar{X}=3.86$)ในด้านสภาพปัจจุบันพบว่า มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ให้นักศึกษาออกไปฝึกงานตามความสนใจ ($\bar{X}=4.38$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการสอนผ่านเว็บไซต์ ($\bar{X}=1.76$)

3.3 ผู้สำเร็จการศึกษา

จากการศึกษาสภาพและความต้องการของผู้สำเร็จการศึกษา ในด้านการเรียนการสอน หลักสูตรศิลปบัณฑิตสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรในด้านวิธีการสอน ผลโดยส่วนรวมพบว่าสภาพปัจจุบันมีในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.02$) และ มีความต้องการด้านวิธีการสอน ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความต้องการในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุดคือการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะ และ เจตคติ ($\bar{X}=4.87$) ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ วิธีการสอนแบบโครงการหรือโครงการออกแบบ (Design Project) เน้นที่กระบวนการแก้ไขปัญหา ($\bar{X}=2.73$) ในด้านสภาพปัจจุบัน พบว่ามีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะ และ เจตคติ ($\bar{X}=3.73$) ให้นักศึกษาออกไปฝึกงานตามความสนใจ ($\bar{X}=3.73$) ส่งเสริมการเรียนการสอนแบบเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X}=3.73$) ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือมีการสอนผ่านเว็บไซต์ทางอินเทอร์เน็ต ($\bar{X}=1.13$)

4. ด้านสื่อการสอน

4.1 อาจารย์ผู้สอน

จากการศึกษาสภาพและความต้องการของอาจารย์ผู้สอน ในด้านการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปบัณฑิตสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรในด้านสื่อการสอน โดยส่วนรวมพบว่าสภาพปัจจุบันมีในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.20$) และมีความต้องการด้านสื่อการสอน ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอาจารย์ผู้สอนในภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรมีความต้องการสื่อการสอนในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุดคือ มีหนังสือ ตำราที่เกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์เพียงพอกับการค้นคว้า ($\bar{X}=4.75$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือมีสื่อการสอนประเภท Multimedia ($\bar{X}=4.13$) ในด้านสภาพปัจจุบันพบว่า มีสภาพปฏิบัติในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีไอศทัตศนุปรกรณ์เพียงพอต่อความต้องการใช้ในภาควิชา ($\bar{X}=3.63$)ห้องปฏิบัติงานมีความเพียงพอต่อความต้องการ ($\bar{X}=3.62$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือมีสื่อการสอนประเภทMulti Media ($\bar{X}=2.38$)

4.2 นักศึกษาชั้นปีที่ 3-4

จากการศึกษาสภาพและความต้องการของนักศึกษาชั้นปีที่ 3-4 ในด้านการเรียนการสอน หลักสูตรศิลปบัณฑิตสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรในด้านสื่อการสอน ผลโดยส่วนรวมพบว่าสภาพปัจจุบันมีในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.63$) และ มีความต้องการด้านสื่อการสอน ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยมีความเฉลี่ยความต้องการสูงสุดคือการจัดการในโรงปฏิบัติงาน ทางด้านเวลา วัสดุ มีความพร้อมในการใช้งาน ($\bar{X}=4.82$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการจัดทำเอกสารประกอบการบรรยายของแต่ละวิชา ($\bar{X}=4.48$) ในสภาพปัจจุบันพบว่า มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการจัดทำเอกสารประกอบการบรรยายของแต่ละวิชา ($\bar{X}=3.26$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เครื่องมือ เครื่องจักร ในโรงปฏิบัติงาน (Workshop) มีความเพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา ($\bar{X}=2.14$)

4.3 ผู้สำเร็จการศึกษา

จากการศึกษาสภาพและความต้องการของผู้สำเร็จการศึกษา ในด้านการเรียนการสอน หลักสูตรศิลปบัณฑิตสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรในด้านสื่อการสอน ผลโดยส่วนรวมพบว่าสภาพปัจจุบันมีในระดับน้อย ($\bar{X}=2.42$) และ มีความต้องการด้านสื่อการสอน ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาประสบปัญหาด้านสื่อการสอน จึงมีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยมีความเฉลี่ยความต้องการสูงสุดคือ มีหนังสือ ตำราที่เกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ เพียงพอกับการค้นคว้า ($\bar{X}=4.93$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการจัดทำเอกสารประกอบการบรรยายของแต่ละวิชา ($\bar{X}=4.33$) ในด้านสภาพปัจจุบัน พบว่ามีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย โดยมีความเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการจัดทำเอกสารประกอบการบรรยายของแต่ละวิชา ($\bar{X}=3.00$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีสื่อการสอนประเภทMultimedia ($\bar{X}=1.73$)

5. ด้านการวัดและประเมินผล

5.1 อาจารย์ผู้สอน

จากการศึกษาสภาพและความต้องการของอาจารย์ผู้สอน ในด้านการเรียนการสอนหลัก สูตรศิลปบัณฑิตสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรในมหาวิทยาลัยศิลปากร ด้านการวัดและประเมินผลโดยส่วนรวมพบว่า สภาพปัจจุบันมีในระดับมาก ($\bar{X}=3.76$) และมีความต้องการด้านการวัดและประเมินผล ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.34$)เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอาจารย์ผู้สอนในภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรมีความต้องการในด้านวัดและประเมินผล ในระดับมาก ทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุดคือการประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ รายวิชา ($\bar{X}=4.75$)ค่าเฉลี่ยต่ำสุดปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X}=3.63$) ในด้านสภาพปัจจุบันพบว่ามีสภาพปฏิบัติในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีการประเมินผล การสอนของอาจารย์ โดยนักศึกษา ($\bar{X}=4.13$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วม ในการประเมินผล ($\bar{X}=3.13$)

5.2 นักศึกษาชั้นปีที่ 3-4

จากการศึกษาสภาพและความต้องการของนักศึกษาชั้นปีที่ 3-4 ในด้านการเรียนการสอน หลักสูตรศิลปบัณฑิตสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรในด้านการวัดและประเมินผล ผลโดยส่วนรวมพบว่าสภาพปัจจุบันมี ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.41$) และ มีความต้องการด้านการวัดและประเมินผล ในระดับมาก ($\bar{X}=4.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีความต้องการในระดับมากทุกข้อ โดยมี ค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุดคือ มีเกณฑ์ในการประเมินผล และชี้แจงแก่ผู้เรียนล่วงหน้า ($\bar{X}=4.52$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ วัดและประเมินผลจากเจตคติของรายวิชา ($\bar{X}=4.14$)ในด้านสภาพปัจจุบัน พบว่ามีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ วัดและประเมินผลจาก ทักษะของรายวิชา ($\bar{X}=3.86$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมิน ผล ($\bar{X}=2.72$)

5.3 ผู้สำเร็จการศึกษา

จากการศึกษาสภาพและความต้องการของผู้สำเร็จการศึกษา ในด้านการเรียนการสอน หลักสูตรศิลปบัณฑิตสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรในด้านการวัดและประเมินผล ผลโดยส่วนรวมพบว่าสภาพปัจจุบันมี

ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.05$) และมีความต้องการด้านวัดและประเมินผล ในระดับมาก ($\bar{X}=4.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความต้องการในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุดคือ การประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชา ($\bar{X}=4.47$) วัดและประเมินผลจากเนื้อหาวิชาที่สอน ($\bar{X}=4.47$) มีการนำผลการประเมินการสอนไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.47$) อาจารย์ติดตามและประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบ ($\bar{X}=4.47$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการประเมินผลการสอนของอาจารย์ โดยนักศึกษา ($\bar{X}=3.39$) ในด้านสภาพปัจจุบัน พบว่ามีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ วัดและประเมินผลจากทักษะของรายวิชา ($\bar{X}=4.07$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการนำผลการประเมินการสอนไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน ($\bar{X}=2.27$)

6. ด้านผู้สอน

6.1 อาจารย์ผู้สอน

จากการศึกษาสภาพและความต้องการของอาจารย์ผู้สอน ในด้านการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปบัณฑิตสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรในมหาวิทยาลัยศิลปากร ด้านผู้สอนผลโดยส่วนรวมพบว่าสภาพปัจจุบันมีในระดับมาก ($\bar{X}=3.79$) และมีความต้องการด้านผู้สอนในระดับมาก ($\bar{X}=4.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอาจารย์ผู้สอนในภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรมีความต้องการด้านผู้สอนในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีความเชี่ยวชาญตรงตามรายวิชาที่รับผิดชอบ ($\bar{X}=4.75$) ศึกษาค้นคว้าความรู้และหาประสบการณ์เพิ่มเติมอยู่เสมอ ($\bar{X}=4.75$) มีเวลาให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน ($\bar{X}=4.75$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ใช้กระบวนการวิจัยและผลการวิจัยเป็นพื้นฐานในการสอน ($\bar{X}=3.75$) ในด้านสภาพปัจจุบันพบว่ามีสภาพการปฏิบัติในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ผสมผสานกันระหว่างความเป็นศิลปะและวิทยาศาสตร์ ($\bar{X}=4.38$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ได้นำผลงานวิจัยจากหลายแหล่งมาใช้ประกอบการสอน ($\bar{X}=3.25$)

6.2 นักศึกษาชั้นปีที่ 3-4

จากการศึกษาสภาพและความต้องการของนักศึกษาชั้นปีที่ 3-4 ในด้านการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปบัณฑิตสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรในด้านผู้สอน ผลโดยส่วนรวมพบว่าสภาพปัจจุบันมีในระดับมาก ($\bar{X}=3.72$) และ มีความต้องการด้านผู้สอน ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

นักศึกษามีความต้องการในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุดคือ มีความเชี่ยวชาญตรงตามรายวิชาที่รับผิดชอบ ($\bar{X}=4.64$) มีทักษะ การสื่อสาร อธิบายสิ่งต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเข้าใจได้อย่างชัดเจน $\bar{X} (=4.64)$ ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิดอย่างอิสระและเป็นระบบ ($\bar{X}=4.64$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือใช้กระบวนการวิจัยและผลการวิจัยเป็นพื้นฐานในการสอน ($\bar{X}=4.26$) ในด้านสภาพปัจจุบัน พบว่ามีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีบุคลิกภาพที่ดีของความเป็นครู ($\bar{X}=4.38$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือมีการประเมินความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ($\bar{X}=3.42$)

6.3 ผู้สำเร็จการศึกษา

จากการศึกษาสภาพและความต้องการของผู้สำเร็จการศึกษา ในด้านการเรียนการสอน หลักสูตรศิลปบัณฑิตสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรในด้านผู้สอน ผลโดยส่วนรวมพบว่าสภาพปัจจุบันมีในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.80$) และ มีความต้องการด้านผู้สอน ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความต้องการในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุดคือ มีความเชี่ยวชาญตรงตามรายวิชาที่รับผิดชอบ ($\bar{X}=4.93$) มีเวลาให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน ($\bar{X}=4.93$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการจัดทำและแจกประมวลการสอนแก่ผู้เรียน ($\bar{X}=4.20$) ในด้านสภาพปัจจุบัน พบว่ามีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีความเชี่ยวชาญตรงตามรายวิชาที่รับผิดชอบ ($\bar{X}=3.67$) มีเวลาให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน ($\bar{X}=3.67$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ได้นำผลงานวิจัยจากหลายแหล่งมาใช้ประกอบการสอน ($\bar{X}=1.87$)

7. ด้านผู้เรียน

7.1 อาจารย์ผู้สอน

จากการศึกษาสภาพและความต้องการของอาจารย์ผู้สอน ในด้านการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปบัณฑิตสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรในมหาวิทยาลัยศิลปากร ด้านผู้เรียนผลโดยส่วนรวมพบว่าสภาพปัจจุบันมีในระดับปานกลาง($\bar{X}=3.39$) และมีความต้องการด้านผู้เรียนในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอาจารย์ผู้สอนในภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรมีความต้องการด้านผู้เรียนในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือรับเจตคติที่จำเป็นของการเป็นนักออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ดี ($\bar{X}=4.75$) ส่งงานตรงต่อเวลา ($\bar{X}=4.75$) เข้าชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}=4.75$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ร่วมกิจกรรมส่งผลงานเข้าประกวด

กับหน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ เพื่อฝึกฝนทักษะทางด้านการออกแบบ ($\bar{X}=4.25$) และร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมทางการออกแบบที่จัดขึ้นจากหน่วยงานต่าง ๆ ($\bar{X}=4.25$) ในด้านสภาพปัจจุบันพบว่า มีสภาพการปฏิบัติในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ได้รับประสบการณ์ และทักษะฝีมือทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=4.00$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดเข้าชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}=2.75$)

7.2 นักศึกษาชั้นปีที่ 3-4

จากการศึกษาสภาพและความต้องการของนักศึกษาชั้นปีที่ 3-4 ในด้านการเรียนการสอน หลักสูตรศิลปบัณฑิตสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านด้านผู้เรียนผลโดยส่วนรวมพบว่าสภาพปัจจุบันมีในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$) และ มีความต้องการด้านผู้เรียน ในระดับมาก ($\bar{X}=4.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาประสบปัญหาด้านผู้เรียน จึงมีความต้องการในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุดคือเข้าใจแนวคิดและวิธีการ ที่ผู้สอนถ่ายทอดได้เป็นอย่างดี ($\bar{X}=4.68$) ค่าเฉลี่ย ต่ำสุดคือ ร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมทางการออกแบบที่จัดขึ้นจากหน่วยงานต่างๆ ($\bar{X}=4.28$) ในด้านสภาพปัจจุบัน พบว่ามีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ได้รับความรู้และหลักการที่จำเป็นทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=4.40$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมทางการออกแบบที่จัดขึ้นจากหน่วยงานต่างๆ ($\bar{X}=3.28$)

7.3 ผู้สำเร็จการศึกษา

จากการศึกษาสภาพและความต้องการของผู้สำเร็จการศึกษา ในด้านการเรียนการสอน หลักสูตรศิลปบัณฑิตสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในด้านผู้เรียน ผลโดยส่วนรวมพบว่าสภาพปัจจุบันมีในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.43$) และ มีความต้องการด้านผู้เรียน ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีความต้องการในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยความต้องการสูงสุดคือ ได้รับความรู้และหลักการที่จำเป็นทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=4.67$) ได้รับประสบการณ์ และทักษะฝีมือทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=4.67$) รับเจตคติที่จำเป็นของการเป็นนักออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ดี ($\bar{X}=4.67$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ร่วมกิจกรรมส่งผลงานเข้าประกวดกับหน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ เพื่อฝึกฝนทักษะทางด้านการออกแบบ ($\bar{X}=3.93$) ในด้านสภาพปัจจุบัน พบว่ามีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ได้รับความรู้และหลักการที่จำเป็นทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=4.00$) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ส่งงานตรงต่อเวลา ($\bar{X}=2.67$)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพและความต้องการด้านการเรียนการสอน หลักสูตรศิลปบัณฑิตสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร แยกออกเป็น 7 ด้าน ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร

1.1 อาจารย์ผู้สอนให้ข้อเสนอแนะว่า มีการปรับปรุงหลักสูตรเป็นระยะ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน โดยมีการวางแผนระยะสั้น และระยะกลาง โดยควรให้ความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรทางด้านการมีคุณธรรม จริยธรรม และทัศนคติในด้านต่างๆของผู้เรียนที่ควรมีต่อสังคม วิชาชีพ และตนเองไปพร้อมๆกัน และ ควรให้หลักสูตรครอบคลุมทั้งด้านความคิดสร้างสรรค์ และ ทักษะต่างๆในรายวิชาปฏิบัติ รวมถึงการนำวิชาความรู้จากหลักสูตรไปประกอบวิชาชีพในอนาคต

1.2 นักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่า หลักสูตรในปัจจุบันครอบคลุมความรู้ทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ดีแล้ว แต่ควรเพิ่มความน่าสนใจและปรับปรุงเนื้อหาสาระในหลักสูตรให้ทันสมัย อยู่เสมอ และควรเน้นหนักด้านวิชาพื้นฐาน เช่นวิชาด้านภาษา และการคำนวณเพื่อผู้เรียนจะได้ มีพื้นฐานความรู้ที่แน่นมากขึ้น โดยพิจารณาจากความต้องการของสังคมที่มีต่อวิชาชีพ การออกแบบผลิตภัณฑ์ในปัจจุบัน เพื่อเป็นการรองรับการนำไปใช้ประกอบวิชาชีพในอนาคต

1.3 ผู้สำเร็จการศึกษาให้ความคิดเห็นว่า หลักสูตรตรงตามแนวทางที่วางไว้ และควรพัฒนาให้ทันสมัยอยู่เสมอ ปรับปรุงให้สอดคล้องกับทิศทางของเศรษฐกิจและภาคการผลิต ควรปรับปรุงการเรียนลำดับขั้นตอนของหลักสูตรให้ชัดเจนตั้งแต่พื้นฐานไปจนถึงวิชาหลัก เนื้อหาสาระในหลักสูตรควรเน้นการพัฒนาความคิด ความสนใจ ทัศนคติ ให้ผู้เรียนมีความสามารถสูงสุดในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ และควรให้ความสำคัญกับวิชาพื้นฐานจำพวก ภาษา การคำนวณ พื้นฐานศิลปะ ให้มากขึ้นเพื่อเป็นการสร้างรากฐานที่ดีไว้ให้กับผู้เรียน

2. ด้านเนื้อหาวิชา

2.1 อาจารย์ผู้สอนให้ข้อเสนอแนะว่า ควรปรับให้เหมาะสมตามสภาพความต้องการของสังคมในปัจจุบัน และเพิ่มความรู้ด้านเทคโนโลยี ศึกษาเนื้อหาในเชิงลึกให้มากขึ้น

2.2 นักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรปรับให้เข้ากับเทคโนโลยีในปัจจุบัน และเน้นให้มีเนื้อหาในเชิงลึกลงในแต่ละวิชา เน้นรายวิชาหลักที่เกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับการนำไปใช้ในการประกอบวิชาชีพ และควรปรับปรุงเนื้อหาบางรายวิชาที่ซ้ำซ้อนกัน

2.3 ผู้สำเร็จการศึกษาให้ความคิดเห็นว่า ควรพัฒนาให้ทันสมัยอยู่เสมอ เปลี่ยนแปลง รายละเอียดปลีกย่อยของแต่ละวิชาที่จำเป็นจะต้องเป็นไปตามยุคสมัย ควรแยกประเภทของ เนื้อหาแต่ละวิชาไม่ให้ซ้ำซ้อนกัน นอกจากการเน้นในด้านเนื้อหาของการออกแบบผลิตภัณฑ์แล้ว ควรส่งเสริมพัฒนาความคิด และพัฒนาตนเองให้กับผู้เรียนอยู่เสมอ

3. ด้านวิธีการสอน

3.1 อาจารย์ผู้สอนให้ข้อเสนอแนะว่า การเรียนการสอนในภาควิชาเป็นการผสมผสานกัน ระหว่างการฝึกทักษะปฏิบัติ และการเรียนในชั้นเรียนที่มีการแลกเปลี่ยนความคิด ทศนคติ และ มุมมองต่างๆเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ หรือตามแต่เนื้อหาของวิชานั้นๆ ของผู้เรียนด้วยกัน หรือผู้สอนกับผู้เรียน ควรเพิ่มการเชิญผู้เชี่ยวชาญพิเศษมาสอนในรายวิชาที่จำเป็น และควรเพิ่ม เทคโนโลยีลงในกระบวนการเรียนการสอน

3.2 นักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ปัจจุบันเป็นกระบวนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนคิดอย่างเป็นกระบวนการ มีการกระตุ้นความคิดให้ผู้เรียนสามารถนำไปขยายแนวคิดต่อเป็นการศึกษา ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนกระตือรือร้น ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกสิ่งที่ต้องการ เรียนรู้ และควรมีการไปศึกษานอกสถานที่มากกว่าในปัจจุบัน และเชิญอาจารย์พิเศษมาบรรยาย ในรายวิชาที่เฉพาะเจาะจง

3.3 ผู้สำเร็จการศึกษาให้ความคิดเห็นว่า ควรพัฒนาวิธีการสอนตามยุคสมัยให้สอดคล้อง กับกระแสปฏิรูปต่างๆ ควรเน้นให้ผู้เรียนมีกระบวนการคิด และฝึกควบคู่กันระหว่างทักษะด้านการ ปฏิบัติและภาคทฤษฎี ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนมากขึ้น นอกจากนี้ควร มีการยกกรณีตัวอย่าง (Case Study) ที่เกี่ยวกับการออกแบบเพื่อประกอบการสอนเพื่อให้ผู้เรียน เห็น และเข้าใจกระบวนการทำงานทั้งหมดมากขึ้น และมีการจำลองรูปแบบการทำงานจริงใน ทุกๆด้านที่จำเป็นสำหรับอาชีพนักออกแบบผลิตภัณฑ์ ในกระบวนการสอนควรฝึกให้ผู้เรียน สามารถสื่อสารและ นำเสนอผลงานของตนเองทั้งแนวคิดในการออกแบบและหลักเกณฑ์ที่ใช้ใน กระบวนการออกแบบ และควรฝึกให้เป็นผู้ที่มีเหตุผล

4. ด้านสื่อการสอน

4.1 อาจารย์ให้ข้อเสนอแนะว่าควรเพิ่มเทคโนโลยีใหม่ๆ หรือสื่อจำพวก Multimedia เพื่อ ช่วยให้การสอนเป็นรูปธรรมมากขึ้น ด้านสถานที่เรียน และโรงปฏิบัติงานควรมีการปรับปรุงและดูแลอย่างสม่ำเสมอเพื่อความสะดวกในการใช้งาน

4.2 นักศึกษาให้ความคิดเห็นว่าในปัจจุบันสื่อการสอนในภาคศึกษามีไม่พอเพียงพอต่อความต้องการ และจำนวนนักศึกษา ควรมีการดูแล บำรุงรักษาเสตทท์ศนูปรกรณ์ และเครื่องมือ เครื่องใช้ ในโรงปฏิบัติงานอยู่เสมอ เพื่อความสะดวกในการใช้งาน และควรเพิ่มสื่อการสอนให้ทันสมัยกว่าปัจจุบัน เช่นสื่อการสอนจำพวก Multimedia

4.3 ผู้สำเร็จการศึกษาให้ข้อเสนอแนะว่า ควรปรับปรุงให้ทันสมัย และหลากหลาย ควรเพิ่มจำนวนเครื่องมือเครื่องจักรที่ต้องใช้ในภาคปฏิบัติให้เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา และควรเอาใจใส่ดูแลรักษาให้มีความพร้อมในการใช้งานอยู่เสมอ

5. ด้านการวัดและการประเมินผล

5.1 อาจารย์ให้ความคิดเห็นว่า ในปัจจุบันมีการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอในกระบวนการเรียนการสอนในภาควิชา เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้แก้ไขข้อบกพร่องในด้านต่างๆ โดยประเมินผลจากผลสัมฤทธิ์ของการทำงานทั้งกระบวนการ และตามแนวความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนแต่ละบุคคล

5.2 นักศึกษาให้ความคิดเห็นว่าการวัดและประเมินผลมีความเป็นมาตรฐาน มีความเที่ยงตรง ยืดหยุ่น และมีความยุติธรรมดี เนื่องจากเป็นการประเมินผลจากกระบวนการทำงาน ทั้งระบบตั้งแต่เริ่มแรกจนจบกระบวนการ แต่ควรเพิ่มการประเมินผลหลังจากจบการเรียนในแต่ละครั้ง ควรมีการแจกแจงรายละเอียดในการประเมินให้รับรู้และเข้าใจในข้อตกลงต่างๆ ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และควรปรับปรุงด้านการใช้เวลาในการประเมินให้รวดเร็วยิ่งขึ้น

5.3 ผู้สำเร็จการศึกษาให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการแจกแจงรายละเอียดการประเมินอย่างชัดเจนให้เข้าใจกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และควรให้มีการวิเคราะห์ผลร่วมกัน ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ควรเป็นการประเมินผลทั้งกระบวนการออกแบบและควรปรับปรุงเรื่องการใช้เวลาในการประเมินผล ให้รวดเร็วยิ่งขึ้นกว่าปัจจุบัน

6. ด้านผู้สอน

6.1 อาจารย์ให้ความคิดเห็นว่า ควรมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านให้มากขึ้น พัฒนาตนเอง อยู่เสมอโดยการค้นคว้าข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้มีองค์ความรู้ใหม่ๆ มาถ่ายทอดให้แก่ผู้เรียน และ ควรใช้กระบวนการค้นคว้าวิจัยมาปรับใช้ในการสอนมากขึ้น

6.2 นักศึกษาให้ความคิดเห็นว่า ผู้สอนควรพัฒนาตนเอง และหาความรู้ใหม่เพิ่มเติมอยู่เสมอเพื่อนำเสนอสิ่งใหม่ๆ แก่ผู้เรียน และควรมีทักษะในด้านการสื่อสาร สามารถอธิบายความให้ผู้เรียนเข้าใจได้ รับฟังและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและความสามารถอย่างเต็มที่ และมีการชี้แนะตามควร ในปัจจุบันผู้สอนดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นอย่างดี แต่ควรมีการวิจารณ์ผลงานของผู้เรียนให้มากและเน้นหนักขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้ข้อติชมอย่างเต็มที่ และควรเพิ่ม

ความรอบคอบในการตรวจผลงานของผู้เรียนเพื่อไม่ให้ผู้เรียนติดนิสัยการลอกเลียนแบบจากผู้อื่น ควรเพิ่มการเชิญวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาบรรยายเพิ่มเติมในส่วนที่จำเป็นในวิชาเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิด ทศนคติ ระหว่างนักศึกษา และ ผู้ที่เป็นมืออาชีพเพื่อให้ได้มุมมองที่หลากหลายในการใช้ความคิดสร้างสรรค์งานออกแบบ

6.3 ผู้สำเร็จการศึกษาให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้สอนควรศึกษาหาความรู้ ข่าวสารที่ทันสมัย อยู่เสมอ เพื่อนำมาเชื่อมโยงกับเนื้อหาในรายวิชาต่างๆที่ตนเองรับผิดชอบ ควรมีการวางแผน การสอนอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบและน่าสนใจ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกสิ่งที่ ต้องการเรียนรู้

7. ด้านผู้เรียน

7.1 อาจารย์ให้ความคิดเห็นว่า ผู้เรียนควรเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของภาควิชา โดยควรมีความมุ่งมั่น ตั้งใจจริงที่จะเรียนในสาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ และ เป็นผู้ที่มีมีคุณธรรม ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น

7.2 นักศึกษาให้ความคิดเห็นว่า ผู้เรียนได้รับความรู้พื้นฐานทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ อย่างเต็มที่ และควรพัฒนากระบวนการคิดให้มากขึ้น ควรปรับปรุงในเรื่องการบริหารเวลาในการทำงาน ส่งงานให้ตรงต่อเวลา ควรมีความรับผิดชอบต่องานและตนเองให้มากกว่าในปัจจุบัน และ ควรศึกษาหา ข้อมูล ข่าวสาร งานวิจัย เพิ่มเติมความรู้ให้ตนเองให้มากกว่าปัจจุบัน

7.3 ผู้สำเร็จการศึกษาให้ข้อเสนอแนะว่า ภาควิชาควรพิจารณารับผู้เรียนที่มีความมุ่งมั่น และตั้งใจจริงที่จะเรียนทางด้านกรออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้เรียนควรมุ่งมั่นและตั้งใจเรียนให้มาก และควรปรับปรุงทัศนคติในด้านการจัดการเรื่องเวลา รักษาความมีระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ต่างๆ ให้มากกว่าปัจจุบัน และควรมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่คิด และสิ่งที่ทำ ควรพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคล ที่มีความคิดอย่างมีเหตุผล เคารพในความคิดเห็นและผลงานของผู้อื่น หาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในวิชาเรียนและพัฒนาตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ และสิ่งที่สำคัญอีกประการ หนึ่งคือต้องทำความเข้าใจถึงสิ่งต่างๆที่จำเป็นในการประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ผลการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน

ผลการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อคิดเห็น และ ข้อเสนอแนะด้านการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปบัณฑิตสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร แบ่งออกเป็น 7 ด้านดังนี้

1. ด้านหลักสูตร

ผู้สอนสามารถนำหลักสูตรไปใช้ดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ความถี่ = 8) การเรียนการสอนในหลักสูตรให้ความสำคัญกับหลักสูตรเป็นหลักที่สำคัญที่สุด และ หลักสูตรมีความทันสมัยเทียบเท่ากับหลักสูตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ของมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ในประเทศ หลักสูตรของภาควิชาได้รับการประเมินเป็นระยะ และ ควรได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมกับยุคสมัย การเรียนการสอนในหลักสูตรจะมีการเน้นทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติ และฝึกฝนผู้เรียนทางด้านความคิดสร้างสรรค์

2. ด้านเนื้อหาวิชา

ภาควิชามีการแยก รายวิชาเป็นหมวดวิชาต่างๆ และมีคำอธิบายรายวิชาอย่างชัดเจน (ความถี่ = 8) และ เนื้อหาควรได้รับการปรับเปลี่ยนเพื่อสนองตอบตามความเปลี่ยนแปลงของสังคม รายวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ 1-5 มีความเพียงพอที่จะนำไปทำศิลปนิพนธ์ เพื่อให้ผลการเรียนศิลปนิพนธ์มีความ สมบูรณ์ตาม วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ควรมีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ (Product design) ซึ่งเป็นวิชาแกนหลักสำคัญ เพื่อให้สอดคล้องตามความต้องการของยุคสมัย และควรให้ความสำคัญกับกลุ่มวิชาพื้นฐานของคณะเช่น วาดเส้น ภาษา

3. ด้านวิธีการสอน

การบริหารและการจัดการเรียนการสอนในภาควิชามีประสิทธิภาพเพียงพอ (ความถี่ = 7) มีวิธีดำเนินการสอนแบบนักเรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้นักศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเอง ปรับปรุงวิธีดำเนินการสอนโดยเปลี่ยนไปตามบริบทแวดล้อมเช่น ความต้องการของสังคม ให้นักศึกษาได้ไปทัศนศึกษานอกสถานที่ มีการจัดสัมมนากันในรายวิชาต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้กันระหว่างนัก ศึกษาด้วยกันและนักศึกษากับอาจารย์ผู้สอน

4. ด้านสื่อการสอน

สื่อการสอนเป็นสิ่งที่ถือว่าจำเป็นมากในภาควิชา(ความถี่ = 7) และสื่อการสอนของภาควิชาจำพวกโสตทัศนูปกรณ์ยังมีไม่มากเพียงพอกับการใช้งาน และมีการวางแผนจัดหาสื่อการสอนเพิ่มขึ้นในอนาคต

5. ด้านการวัดและประเมินผล

มีการประเมินผลการเรียนของนักศึกษาอย่างเป็นระบบ (ความถี่ = 7) และการประเมินผลในภาควิชามีประสิทธิภาพ มีการประเมินผลการสอนของผู้สอนในทุกรายวิชา มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการสอน ภาควิชามีการกำหนดเกณฑ์กลางสำหรับอาจารย์ในการประเมินผล และประเมินผลจากทุกขั้นตอนและกระบวนการต่างๆอย่างละเอียดตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการการออกแบบ

6. ด้านผู้สอน

ต้องเป็นผู้มีความรู้หรือควรจบการศึกษาทางด้าน การออกแบบผลิตภัณฑ์โดยตรง (ความถี่ = 7) ควรมีประสิทธิภาพการทำงานทางด้าน การออกแบบผลิตภัณฑ์ มีความสามารถในการสื่อสารอธิบายความให้นักศึกษาเข้าใจได้อย่างชัดเจน ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งทางวิทยาศาสตร์ และศิลปะ ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ ควรเชิญอาจารย์จากต่างสถาบันมาสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ และในบางวิชาควรมีการเชิญผู้เชี่ยวชาญพิเศษมาสอนเฉพาะเจาะจง

7. ด้านผู้เรียน

ควรเป็นบุคคลที่มีความรู้พื้นฐานทางด้านศิลปะ และวิทยาศาสตร์(ความถี่ = 7) ควรเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อการศึกษา ใฝ่ศึกษาค้นคว้าเปิดโลกทัศน์ให้กับตัวเองอยู่เสมอ ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ผู้เรียนควรเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ คือไม่มีนิสัยลอกเลียนหรือขโมยความคิดของผู้อื่น

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการศึกษาสภาพและความต้องการด้านการเรียนการสอน หลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้วิจัยแบ่งการอภิปรายเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาจารย์ผู้สอน

จากการวิจัยพบว่า อาจารย์ผู้สอนในภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มากกว่าเพศหญิง มีอายุระหว่าง 32-41 ปี และ 42-50 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาโทมากที่สุด และสำเร็จการศึกษาจากสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (Industrial Design) มากที่สุด รองลงมาคือสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ (Product Design)

ประสบการณ์สอนในหลักสูตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ คือ 16 ปีขึ้นไป และอาจารย์ผู้สอนในภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนมากมีหน้าที่อื่นนอกเหนือจากภาระการสอน ตำแหน่งวิชาการในปัจจุบันคือ อาจารย์ มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์

เคยผลิตผลงานทางวิชาการที่เกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ในลักษณะของการเขียนบทความทางวิชาการ และทำงานวิจัย และเขียนตำราน้อยที่สุด

เคยจัดกิจกรรมทางวิชาการที่เกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ในลักษณะของการจัดนิทรรศการ และการจัดสัมมนามากที่สุด รองลงมาคือการจัดฝึกอบรม

ศึกษาหาความรู้โดยหาความรู้ด้วยตนเอง การสัมมนา การฝึกอบรม มากที่สุดรองลงมาคือ ศึกษาจากอินเทอร์เน็ต ตำรา ศึกษาต่อในหลักสูตร สั้นๆจากต่างประเทศ

จากการศึกษาถึงสภาพทั่วไปของอาจารย์ผู้สอนในภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรดังที่กล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ซึ่งสามารถที่จะถ่ายทอดสิ่งต่างๆที่จำเป็นในการเรียนการสอนการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

นักศึกษาชั้นปีที่ 3-4

จากการศึกษาสถานภาพทั่วไปของนักศึกษาชั้นปีที่ 3-4 ในภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า นักศึกษาในภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง และส่วนมากมีอายุระหว่าง 21-22 ปี

นักศึกษาชั้นปีที่ 3-4 ที่กำลังศึกษาในหลักสูตรศิลปบัณฑิต ในภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนมากสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากสายสามัญ (วิทย์) และส่วนใหญ่ไม่เคยผ่านการศึกษาด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ก่อนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย และได้เลือกเรียนในหลักสูตรสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์เพราะมีความสนใจหรือความชอบ

จากการศึกษาถึงสภาพทั่วไปของนักศึกษา ในภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรดังที่กล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ที่ผ่านการเรียนการสอนในหลักสูตรสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ และมีความสามารถในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ได้เป็นอย่างดี

ผู้สำเร็จการศึกษา

จากการศึกษาสถานภาพทั่วไปของผู้สำเร็จการศึกษา จากภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง และส่วนใหญ่อายุระหว่าง 21-25 ปี ผู้สำเร็จการศึกษาทำงานในตำแหน่งนักออกแบบผลิตภัณฑ์มากที่สุด โดยส่วนมากมีประสบการณ์การทำงานในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์มาแล้ว 1-2 ปี

ผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรศิลปบัณฑิต ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรส่วนใหญ่ได้ใช้วิชาความรู้ทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ในระดับ ปานกลาง และแสวงหาความรู้ทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์เพิ่มเติมหลังจากจบการศึกษาจากหลักสูตรทุกคน โดยศึกษาจาก สื่อสิ่งพิมพ์ วารสารต่างๆมากที่สุด รองลงมาคือจากประสบการณ์จากการทำงาน เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ในลักษณะการเข้าร่วมนิทรรศการมากที่สุด รองลงมาคือการเข้าร่วมการสัมมนา และน้อยที่สุดคือการฝึกอบรม

จากการศึกษาถึงสถานภาพทั่วไปของผู้สำเร็จการศึกษา จากภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากรดังที่กล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้ที่ผ่านประสบการณ์ทางด้านการศึกษาด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ และผ่านการทำงานในตำแหน่งนักออกแบบผลิตภัณฑ์มาแล้ว ซึ่งจัดได้ว่าเป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ได้เป็นอย่างดี

ตอนที่ 2 สภาพและความต้องการด้านการเรียนการสอน หลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขา การออกแบบผลิตภัณฑ์ ภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

สภาพปัจจุบัน

1. ด้านหลักสูตร

จากผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน ในด้านหลักสูตร โดยส่วนรวมพบว่า สภาพปัจจุบันมีอยู่ในระดับมาก ซึ่งหมายถึงการเรียนการสอนในภาควิชาให้ความสำคัญกับหลักสูตรเป็นหลัก การสำคัญที่สุด และอาจารย์ผู้สอนสามารถนำหลักสูตรไปประยุกต์ใช้ดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติ แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีประสิทธิภาพเพียงพอและอาจารย์สามารถเข้าใจในตัวหลักสูตรและนำไปใช้สอนแก่ผู้เรียนได้ ดังที่ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2539) ได้กล่าวว่าเนื้อหาหลักสูตรควรมีความสมดุลระหว่างภาคทฤษฎี และปฏิบัติ มีความสมดุลระหว่างวิชาการกับวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับตัวหลักสูตรในปัจจุบันที่มีเนื้อหาวิชาทางด้าน การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่สามารถประยุกต์ใช้วิชาความรู้ให้เป็นวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันอีกประการคือ หลักสูตรครอบคลุมวิธีการทางการออกแบบผลิตภัณฑ์ เนื่องจากเนื้อหาวิชาที่บรรจุไว้ในหลักสูตรมีความครอบคลุมทุกด้านที่จำเป็นเกี่ยวกับเนื้อหาการออกแบบผลิตภัณฑ์

ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า ประเด็นสำคัญคือ การเรียนการสอนในหลักสูตรจะมีการเน้นทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ และหลักสูตรควรฝึกฝนผู้เรียนทางด้านความคิดสร้างสรรค์ และคิดวิเคราะห์ให้มากขึ้น เนื่องจากการเรียนทางด้าน การออกแบบผลิตภัณฑ์ผู้เรียนจะต้องพัฒนาตนเองทางด้านความคิดอยู่เสมอเพื่อหาหนทางหรือแนวทางใหม่ ๆ สำหรับการออกแบบซึ่งเป็นงานที่ไม่หยุดนิ่งและต้องมีพัฒนาการอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ Donna Walker Tileston (2546) ที่กล่าวไว้ว่าเนื่องจากในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและตลอดเวลา วงการธุรกิจอุตสาหกรรม และการศึกษาจะอยู่รอด จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการคิดสร้างสรรค์และกระบวนการคิดวิเคราะห์ ด้วยเหตุนี้หลักสูตรจึงต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการคิดขั้นสูง และให้แนวทางการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนสำหรับการอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริง และอีกประการหนึ่งที่สำคัญคือ หลักสูตรควรได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Art Center College of Design ที่ประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีความคิดสร้างสรรค์และเติบโตมาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันอยู่เสมอเน้นการเรียนทางด้าน การวิจัยถึงความต้องการของผู้ใช้ มีการปรับกระบวนการเรียนรู้ โดยอาศัยกระบวนการใหม่ ๆ เช่น การใช้อินเทอร์เน็ต และสื่อต่างๆที่ทันสมัย

2. ด้านเนื้อหาวิชา

จากผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน ในด้านเนื้อหาวิชา โดยส่วนรวมพบว่า สภาพปัจจุบัน มีอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้สอนได้นำเนื้อหาวิชาไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเนื้อหาวิชาที่ใช้ในการเรียนการสอนปัจจุบันสามารถให้ความรู้และทักษะต่างๆทางการออกแบบผลิตภัณฑ์แก่ผู้เรียนได้อย่างครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับที่ บุญชม ศรีสะอาด (2537) ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อผู้สอนจะนำเอาเนื้อหาของรายวิชาไปใช้ประกอบการสอน ต้องพิจารณาว่าแต่ละเรื่องควรสอนอย่างไร ใช้เวลาเท่าใด เรื่องใดควรให้ความสำคัญมากน้อยตามลำดับ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Chickering and Gamson (1978) ที่กล่าวว่า การจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับการเรียนและกิจกรรมต่างๆ ทำให้การเรียนของนักศึกษา และการสอนของอาจารย์เกิดประสิทธิผล

ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า ประเด็นสำคัญคือ เนื้อหาวิชาควรได้รับการปรับเปลี่ยนเพื่อสนองตอบตามความเปลี่ยนแปลงของสังคม และให้สอดคล้องตามความต้องการของยุคสมัย ทั้งในส่วนของรายวิชาแกน คือการออกแบบผลิตภัณฑ์ และวิชาพื้นฐาน เช่น ภาษา วาดเส้น เป็นต้น ซึ่งชัยอนันต์ สมุทวณิช (2541) กล่าวถึงโครงสร้างกลุ่มวิชาที่จะแบ่งได้ตามความกว้าง-ลึก เช่นความรู้ที่เป็นวิชาเฉพาะด้าน ควรจะมีฐานที่กว้างและลึกมาก และควรพัฒนาและให้ทางเลือกที่กว้างมากขึ้น และเนื่องจากการเรียนการสอนในศาสตร์สาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ นอกจากผู้เรียนจะต้องรู้ลึกในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์แล้วยังมีความจำเป็นที่ต้องมีความรู้ในแนวกว้างเกี่ยวกับวิชาพื้นฐานอื่นๆที่จำเป็นเช่นทักษะในการวาดรูป หรือทักษะในการใช้ภาษาและการสื่อสาร

3. ด้านวิธีการสอน

จากผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน ในด้านวิธีการสอนโดยส่วนรวมพบว่า สภาพปัจจุบัน มีอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการเรียนการสอนในภาคศึกษามีประสิทธิภาพเพียงพอ เนื่องจากมีการเรียนการสอนหลายวิธีที่เหมาะสมสำหรับการเรียนการสอนในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ เช่น การพานักศึกษาไปทัศนศึกษา การสาธิต และบรรยายควบคู่ไปกับการฝึกทักษะปฏิบัติ

ประเด็นที่สำคัญอีกประการ สำหรับสภาพปัจจุบัน คือการสอนผ่านเว็บไซต์ซึ่งในปัจจุบันไม่ได้ปฏิบัติ เนื่องจากการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ หรือการออกแบบต่างๆ มักเป็นการผสมผสานการสอนระหว่างการฝึกปฏิบัติ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทัศนคติและมุมมองต่างๆเกี่ยวกับการออกแบบ ในชั้นเรียน (สัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนในภาควิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร , 5 กุมภาพันธ์ 2547) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Pratt Institute ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่หลักสูตรมีความโดดเด่นในด้านส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเป็นตัวของตัวเอง เพราะการเรียนการสอนในหลักสูตรเป็นแบบเปิดกว้าง ให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างหลากหลาย โปรแกรมการเรียน เป็นอิสระและเลือกสามารถเลือกเรียนในสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ เช่น

เดียวกับ รุ่ง แก้วแดง (2545) ที่กล่าวว่า ที่ผ่านมาการเรียนสร้างความเครียด ทำให้ผู้เรียนมีเจตคติไม่ดีต่อการเรียนรู้ ขาดความใฝ่รู้ ดังนั้นจึงควรมีการปฏิวัติกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้ตามความสนใจมากขึ้น มีความสุข สนุกกับการศึกษาเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า ประเด็นสำคัญคือ ควรส่งเสริมให้นักศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเอง และควรมีการจัดสัมมนาในรายวิชาต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้กันระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ และระหว่างนักศึกษาด้วยกัน เพราะงานทางด้าน การออกแบบผลิตภัณฑ์เป็นงานที่ควรรับคำติชมจากบุคคลอื่น เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงฝีมือการออกแบบให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ ดวงรัตน์ (2541) ที่พบว่า การใช้วิธีการสอนแบบสัมมนา เป็นการฝึกให้นักศึกษาได้พัฒนากระบวนการทางความคิด และสามารถสื่อสารแนวความคิดด้วยการใช้ความเข้าใจในหลักการทางศิลปะ โดยการเรียนรู้ที่เน้นการนำเสนอผลงาน และการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ และระหว่างนักศึกษาด้วยกัน มีข้อดีคือ เป็นการฝึกฝนให้นักศึกษามีความสามารถในการค้นคว้าหาข้อมูล และมีพัฒนาการในการนำเสนอผลงานที่สามารถสื่อสารแนวความคิดของตนเองได้ชัดเจนขึ้น และอีกประเด็นหนึ่งคือ การให้นักศึกษาได้ไปทัศนศึกษานอกสถานที่ ซึ่ง เบื้อง กิจรัตน์ (2534) กล่าวว่า การศึกษานอกสถานที่ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ที่ไม่อาจจัดทดแทนในห้องเรียนได้ และให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงประสบการณ์เดิม และประสบการณ์ใหม่เข้าด้วยกัน รวมทั้งสร้างความกระตือรือร้นให้ผู้เรียนในการเรียนรู้ และฝึกให้ผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคมอีกด้วย

4. ด้านสื่อการสอน

จากผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน ในด้านสื่อการสอนโดยส่วนรวมพบว่า สภาพปัจจุบันมีอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือ เครื่องจักร และสื่อการสอนจำพวกหนังสือ ตำรา ยังไม่มากพอกับความต้องการซึ่งสื่อการสอนที่กล่าวมานั้นจำเป็นต่อการเรียนการสอนการออกแบบผลิตภัณฑ์ เพราะสื่อสามารถทำให้การเรียนการสอนลงตัวได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับที่วรรณพงษ์ ศิริเจียรนัย (2545) ได้ทำการวิจัยพบว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญค่า และมีความจำเป็นต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก เพราะสื่อการสอนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในเนื้อหาบทเรียนและเกิดความเข้าใจเป็นรูปธรรม

ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า อีกประเด็นสำคัญคือสื่อการสอนของภาควิชาจำพวกโสตทัศนอุปกรณ์ยังมีไม่มากเพียงพอกับการใช้งาน และขาดแคลนสื่อการสอนจำพวก Multimedia ที่จะสามารถทำให้การเรียนการสอนก้าวไกลได้ยิ่งขึ้นเพราะปัจจุบันเทคโนโลยีต่างๆ พัฒนาไปมากซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เรียนควรได้เรียนรู้ ดังที่ พรพิไล สัจญฐิติเสรี (2539) ได้กล่าวว่า คอมพิวเตอร์ระบบ

Multimedia ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้องค์ความรู้ต่างๆด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถเรียนวิชาใด เมื่อไหร่ ที่ไหนก็ได้ สามารถทำให้การเรียนการสอนเป็นเรื่องสนุกสนาน น่าตื่นเต้น รวมทั้งสามารถสร้างความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในบางวิชา และสร้างทักษะได้อย่างดีในบางวิชาเกินกว่าที่ผู้สอนจะมีความสามารถทำได้

5. ด้านการวัดและประเมินผล

จากผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน ในด้านการวัดและประเมินผล โดยส่วนรวมพบว่า สภาพปัจจุบันมีอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าการวัดและประเมินผลยังไม่มีประสิทธิภาพสอดคล้องความต้องการซึ่งการวัดและประเมินผลนั้นเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะทำให้ผู้สอนและผู้เรียนรู้ว่าการเรียนการสอนได้ผลมากน้อยเพียงใด ตรงตามจุดมุ่งหมายหรือไม่

ในส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุดคือ เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมิน เพราะในกระบวนการเรียนการสอนการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินก็เป็นสิ่งจำเป็นเนื่องจากการเรียนการสอนในศาสตร์การออกแบบผลิตภัณฑ์การที่ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนการประเมินผลงานหรือความรู้ซึ่งกันและกันจะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองมากยิ่งขึ้น ซึ่ง รุ่ง แก้วแดง (2545) ได้ให้แนวคิดว่าการจัดกระบวนการเรียนการสอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพ หรือพหุปัญญาอย่างเต็มที่ การปฏิบัติต่อผู้เรียนควรเป็นไปอย่างให้เกียรติความเป็นมนุษย์ของเขา ยอมรับในสิทธิของผู้เรียน คำนึงถึงความต้องการ ความถนัดและความสนใจของเขา

6. ด้านผู้สอน

จากผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน ในด้านผู้สอนโดยส่วนรวมพบว่า สภาพปัจจุบันมีอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุดคือ ได้นำผลงานวิจัยจากหลายแหล่งมาใช้ประกอบการสอน เนื่องจากปัจจุบันการนำงานวิจัยมาสอนเป็นสิ่งจำเป็นเนื่องจากการเรียนรู้กระบวนการวิจัยเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนเพิ่มพูนศักยภาพของตนเองในด้านความคิดและมีการทำงานเป็นระบบมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2545) ที่กล่าวว่า การสอนแบบเน้นการวิจัย จะทำให้การเรียนการสอนระบบใหม่ๆเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เป็นการทำงานเชิงระบบที่ทำทนายผู้สอนให้แสดงความสามารถในการกระตุ้นนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มต้นจากการอยากรู้ และหากลวิธีในการหาคำตอบแล้วสรุปอย่างมีเหตุผลน่าเชื่อถือ กระบวนการวิจัย และการจัดการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่ผู้สอนควรปฏิบัติเป็นประจำ และยังคงสอดคล้องกับความคิดเห็นของ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541) ที่กล่าวว่า ในการเรียนระดับสูงนั้น ควรเน้นการเรียนรู้เพื่อการวิเคราะห์วิจัย เพราะการวิจัยเป็นเสมือนอุปกรณ์ลับให้ความคิดความอ่านมีความเฉียบคมและชัดเจน

7. ด้านผู้เรียน

จากผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน ในด้านผู้เรียน โดยส่วนรวมพบว่า สภาพปัจจุบันมีอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุดของทุกกลุ่มประชากร คือ การส่งงานตรงต่อเวลา และการเข้าชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากปัจจุบันผู้เรียนยังไม่มีควมรับผิดชอบมากเท่าที่ควรจะเป็น ซึ่งความรับผิดชอบในตัวเองเช่น การส่งงาน ความตรงต่อเวลา เป็นสิ่งจำเป็นเนื่องจากเป็นนิสัยที่จะส่งผลไปสู่อนาคตในการทำงาน ที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อตัวเองและผู้อื่นมากยิ่งขึ้น ดังที่ Chickering and Gamson (1978) ได้ให้แนวคิดที่ว่า ผู้เรียนควรตั้งเป้าหมายเพื่อเป็นการท้าทายความสามารถของตนเอง เพื่อให้มีความรับผิดชอบสูงขึ้น มีอัตราการเข้าเรียนสูงขึ้น เพื่อที่จะประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานดังที่ตั้งเป้าหมายไว้

ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า ประเด็นสำคัญคือการส่งเสริมกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา เนื่องจากผู้เรียนและผู้สอนหากมีความสัมพันธ์ที่ดีจะทำให้การเรียนการสอนมีความเป็นธรรมชาติ และเป็นกันเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดบรรยากาศการเรียนการสอนที่สนุกสนานผู้เรียน และผู้สอนสามารถถ่ายทอดสิ่งที่ตนเองต้องการซึ่งกันและกันได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับที่ Chickering and Gamson (1978) ได้เสนอหลักการสำคัญที่เกี่ยวกับการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา และอาจารย์ ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ทั้งในและนอกชั้นเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการจูงใจและกระตุ้นให้นักศึกษา มีส่วนร่วมในการเรียน และการที่อาจารย์ให้ความสำคัญเป็นกันเอง ยินดีรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา และให้เวลานักศึกษา เข้าพบอยู่เสมอเป็นสิ่งที่จะเพิ่มพูนแรงกระตุ้นทางปัญญาแก่นักศึกษา

ความต้องการ

1. ด้านหลักสูตร

จากผลการวิจัยพบว่าความต้องการของอาจารย์ผู้สอน นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา ในด้านหลักสูตร โดยส่วนรวมพบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีความต้องการสูงอยู่ในระดับมากที่สุดของทุกกลุ่มประชากร คือ เป็นหลักสูตรแบบสหวิทยาการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่จะสามารถตอบสนองการเรียนการสอนด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ที่จะต้องใช้ความรู้ ทักษะต่างๆ จากศาสตร์หลายๆแขนงเพื่อให้ผู้เรียนจะได้มีความรู้ความสามารถในฐานกว้าง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2541) ที่กล่าวว่าหลักสูตรที่ดีควรมีการคำนึงถึงความเหมาะสม และดุลยภาพระหว่างการสอนกับการเรียน โครงสร้างหลักสูตรควรมีลักษณะเปิดกว้าง มีการเชื่อมต่อยึดโยงกัน มีการบูรณาการไม่แบ่งแยกตัดตอนกัน และ ทิศนา แหมมณี(2545) ซึ่งได้

ให้ความเห็นว่า ความรู้เนื้อหาสาระของการศึกษาควรมีความครอบคลุมทั้งทางด้านวิชาการ ทักษะในการคิด และคุณธรรม จริยธรรม และสาระทั้ง 3 ด้านจะต้องผสมผสานสัมพันธ์ไปด้วยกัน มีความสมดุลทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ รวมทั้งมีลักษณะเป็นสหวิทยาการด้วย

2. ด้านเนื้อหาวิชา

จากผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของอาจารย์ผู้สอน นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา ในด้านเนื้อหาวิชา โดยส่วนรวมพบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีความต้องการมากที่สุดของอาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา คือ รายวิชาศิลปนิพนธ์มุ่งเน้นการค้นคว้าเนื้อหาข้อมูลที่เป็นระบบเพื่อนำไปใช้กับการทำงานภาคปฏิบัติ เนื่องจากการสร้างงานทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ผู้เรียนจะต้องค้นคว้าหาข้อมูล นำไปคิดและสร้างสรรค์ผลงานเพื่อให้ตอบโจทย์ในการทำงาน ตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2545) ที่ว่าการเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนฝึกทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล หาแหล่งข้อมูล และทักษะในการที่จะพัฒนาระบบแสวงหาความรู้ ต้องสอนโดยเน้นการวิจัย (Research Skills) ซึ่งสอดคล้องกับสาระของพระราชบัญญัติในการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ตามมาตรา 24 ส่งเสริมให้ครูสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และ มาตราที่ 30 ส่งเสริมให้ครูสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละระดับการศึกษา

ในส่วนของผู้สำเร็จการศึกษา ข้อที่มีความต้องการมากที่สุดคือ ผู้เรียนนำเนื้อหากิจกรรมไปประยุกต์ใช้ กับการปฏิบัติงานจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ แสดงให้เห็นว่าในส่วนของเนื้อหาวิชาที่เป็นการจัดกิจกรรมเสริมต่างๆ ควรมีการพัฒนา และเพิ่มให้มากยิ่งขึ้น ดังที่ พรพิไล สัญญัติเสรี (2539) กล่าวว่าองค์ความรู้ใหม่ๆ ไม่ได้เกิดในโรงเรียนและมหาวิทยาลัย องค์ความรู้ใหม่ๆ ของมาจากสถานที่ทำงาน สถานที่ประกอบการ ดังนั้นสิ่งที่ผู้สอนควรส่งเสริมให้กับผู้เรียนคือการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ

3. ด้านวิธีการสอน

จากผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของอาจารย์ผู้สอน นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา ในด้านวิธีการสอนโดยส่วนรวมพบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการเรียนการสอนในภาควิชามีประสิทธิภาพเพียงพอ ส่วนข้อที่มีความต้องการมากที่สุดของอาจารย์ผู้สอน และผู้สำเร็จการศึกษา คือ การจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับรู้ ทักษะ และเจตคติ เพราะสิ่งจำเป็นในการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นในศาสตร์สาขาใดผู้เรียนควรได้รับความรู้ที่ผสมผสานระหว่างความรู้ ทักษะ และเจตคติ เพื่อนำความรู้ความสามารถที่ได้เรียนรู้มาไปประยุกต์ใช้ได้ในการทำงานต่อไป ดังที่ Chickering and Gamson (1978) ให้แนวคิดที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาที่ดี

คือ การส่งเสริมให้นักศึกษามีความอยากรู้อยากเห็น โดยสร้างแรงจูงใจในการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพราะการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ไม่มากจากการนั่งฟังการบรรยายจากผู้สอนในชั้นเรียน และการท่องจำเนื้อหาวิชาเพื่อนำไปตอบข้อสอบ หากนักศึกษาจะต้องมีการอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในสิ่งที่ได้เรียนรู้ มีการเขียนเกี่ยวกับสาระที่ได้รับ มีการเชื่อมโยงมโนทัศน์ต่างๆเข้ากับประสบการณ์เดิม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

ส่วนข้อที่มีความต้องการมากที่สุดของนักศึกษา คือ ในด้านการเรียนการสอนได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบการ และ ให้นักศึกษาออกไปฝึกงานตามความสนใจ เพราะการให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกในสิ่งที่ตนเองสนใจเรียนรู้อาจจะทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการที่จะเรียนรู้ และมีความตั้งใจที่จะแสวงหาความรู้มากยิ่งขึ้น ดังที่ Chickering and Gamson (1978) ให้แนวคิดที่กล่าวว่า การเรียนการสอนที่เกิดผลดี คือ การเรียนการสอนที่ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียน หรือใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้เชิงรุก เช่น การเรียนแบบเอกัตศึกษา

4. ด้านสื่อการสอน

จากผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของอาจารย์ผู้สอน นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา ในด้านสื่อการสอนโดยส่วนรวมพบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งข้อที่มีความต้องการมากที่สุดของอาจารย์ผู้สอน และผู้สำเร็จการศึกษา คือ สื่อการสอนจำพวกหนังสือ ตำราที่เกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ ที่เป็นสิ่งที่จำเป็นมากในการศึกษาทางด้านการออกแบบ เพราะทำให้ผู้เรียนได้เปิดโลกทัศน์ และมีความรู้รอบตัวมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ ดวงรัตน์ (2541) ที่พบว่า ตำราทางด้านศิลปะ มีความสำคัญเป็นอย่างมาก ห้องสมุดควรเพิ่มจำนวนตำรา และจัดหาไว้ให้พอเพียงกับความต้องการในการค้นคว้า เพราะตำราเหล่านี้มีส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น และยังเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่จัดว่าเป็นปัจจัยส่งเสริมให้อาจารย์และนักศึกษาเกิดกำลังใจในการเรียนการสอน เพื่อนำสู่ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น

ส่วนข้อที่มีความต้องการมากที่สุดของนักศึกษา คือ การจัดการในโรงปฏิบัติงาน ทางด้านเวลา วัสดุ มีความพร้อมในการใช้งาน เพราะเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในกระบวนการเรียนการสอนการออกแบบผลิตภัณฑ์ ถ้ามีการจัดการในทุกด้านให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นจะทำให้กระบวนการต่างๆ ในการทำงาน และการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่ง เป็รื่อง กิจรัตน์ (2534) ได้กล่าวว่า อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติงาน ซึ่งสถานศึกษาจัดสร้างขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือ วัสดุ และกรรมวิธีต่างๆ ในการผลิตผลงาน หรือกิจกรรม ปฏิบัติโครงการ โรงปฏิบัติงานต้องมีการดูแล และรักษาเครื่องจักร อุปกรณ์ ให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน อยู่เสมอ และสามารถใช้งานได้ตามต้องการ นอกจากนี้การจัดโรงปฏิบัติงานต้องมีระเบียบ ทำงานได้สะดวก มีระบบการเบิกจ่ายอุปกรณ์ มีกำหนดตารางเวลา มีระบบการทำความสะดวก มีขั้นตอน

การซ่อมแซม มีโครงการพัฒนาความรับผิดชอบในการดูแลรักษาเครื่องมือ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ ดวงรัตน์ (2541) ที่พบว่า สื่อการสอนที่ดีสำหรับการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ นั้น นอกจากจะเป็นวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่มีคุณภาพต่อการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะแล้ว ผู้สอนควรหาสื่อที่สามารถดึงดูดใจให้ผู้เรียนเกิดแรงกระตุ้นในการอยากเรียนรู้ จึงจะถือได้ว่าเป็นสื่อการสอนที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ทางด้านศิลปะที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง

5. ด้านการวัดและประเมินผล

จากผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของอาจารย์ผู้สอน นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา ในด้านการวัดและประเมินผล โดยส่วนรวมพบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีความต้องการมากที่สุดของอาจารย์ผู้สอน และผู้สำเร็จการศึกษา คือ การประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชา ซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้สอนที่จะพัฒนาการสอนให้ดียิ่งขึ้น มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อที่มีความต้องการมากที่สุดของนักศึกษา คือ มีเกณฑ์ในการประเมิน และชี้แจงแก่ผู้เรียนล่วงหน้า เนื่องจากหากผู้เรียนได้รับรู้ถึงกฎเกณฑ์ที่ผู้สอนต้องการจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังที่ บุญชม ศรีสะอาด (2537) กล่าวว่า การประเมินผลควรชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจว่า ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพิจารณาปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป

ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า ประเด็นสำคัญคือ มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการสอน เพราะสิ่งที่ได้จากการประเมินจะเป็นข้อมูลอย่างดีที่จะนำไปปรับปรุงขั้นตอนกระบวนการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ดังที่ อ่ำไพ ตีรณสาร (2530) ได้กล่าวถึงการประเมินผลไว้ว่า การประเมินผลต้องมีการวัดและประเมินตั้งแต่ก่อนทำการสอน ระหว่าง และ ภายหลังจากการสอน การประเมินก่อนที่จะสอน มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจความสนใจ ความพร้อม ความต้องการและทัศนคติ การประเมินระหว่างการสอน มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบกิจกรรม เนื้อหา ระยะเวลา ตลอดจนความรู้สึก ความกระตือรือร้น การปรับตัว ของผู้เรียน และผู้สอน การประเมินผลหลังการสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อ วัดผลความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการนำความคิดสร้างสรรค์มาแสดงออก เป็นต้น

6. ด้านผู้สอน

จากผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของอาจารย์ผู้สอน นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา ในด้านผู้สอนโดยส่วนรวมพบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ของทุกกลุ่มประชากร คือ ผู้สอนควรมีความเชี่ยวชาญตรงตามรายวิชาที่รับผิดชอบ และ ผู้สอนควรศึกษาค้นคว้าความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมอยู่เสมอ เนื่องจากผู้สอนเป็นปัจจัย

หนึ่งในกระบวนการเรียนการสอนที่สำคัญยิ่ง ซึ่งควรเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในรายวิชาที่รับผิดชอบโดยควรมีพื้นฐานความรู้ที่ลึกซึ้งจริง อีกทั้งควรเป็นบุคคลที่เสาะแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อตนเองและเพื่อนำเสนอความรู้ใหม่ๆแก่ผู้เรียนอยู่เสมอ ดังที่ ฮีรศักดิ์ อัครบวร (2543) ได้กล่าวว่า วิชาครูนั้นเป็นศาสตร์อย่างหนึ่งที่มีพื้นฐานที่มาหนักแน่น มีหลักการและทฤษฎี มีวิธีการและแนวปฏิบัติ สามารถวิจัยและพัฒนาให้เกิดความรู้ใหม่ได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด เป็นศาสตร์ที่สรรค์สร้างให้ชีวิตและจิตใจของมนุษย์เกิดคุณค่าต่อตนเองและส่วนรวม ดังนั้นครูจึงต้องพัฒนาตนเองโดยการสังสมประสบการณ์ต่างๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการสอนให้มากที่สุด และจะต้องเชื่อมั่นในสิ่งที่ตนสอนด้วย

ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจ คือควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งทางวิทยาศาสตร์ และศิลปะ ดังที่ ยุทธนา สมิตะสิริ (2539) กล่าวว่า ความคิดเชิงวิทยาศาสตร์ คือความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดจากการฝึกคิดเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินสิ่งต่างๆรอบตัวตามหลักของเหตุผล ซึ่งจะทำให้เป็นผู้ที่มีลักษณะนิสัยของความเป็นคนรู้จักคิด แก้ปัญหา มีเหตุผล ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้เมื่อดำเนินกิจกรรมใดก็จะทำอย่างมีขั้นตอน เป็นกระบวนการ ซึ่งเมื่อนำมารวมกับความคิดสร้างสรรค์เชิงศิลปะ จะทำให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีมุมมองและทัศนคติที่กว้างยิ่งขึ้น เนื่องจากการเรียนรู้ทางด้านกรออกแบบผลิตภัณฑ์เป็นการเรียนการสอนบนพื้นฐานของกระบวนการวิทยาศาสตร์ที่สามารถพิสูจน์ได้จริง แต่อย่างไรก็ตามต้องมีความงามทางด้านศิลปะมาผนวกเข้าไว้ด้วย

7. ด้านผู้เรียน

จากผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของอาจารย์ผู้สอน นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษาในด้านผู้เรียน โดยสำรวจพบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ของทุกกลุ่มประชากร คือ ได้รับเจตคติที่จำเป็นของการเป็นนักออกแบบผลิตภัณฑ์ และได้รับความรู้และหลักการที่จำเป็นทางด้านกรออกแบบผลิตภัณฑ์ เนื่องจากหัวใจของการเรียนออกแบบผลิตภัณฑ์ คือการเรียนรู้ทั้งระบบกระบวนการออกแบบทั้งหมด ตั้งแต่ ศึกษาข้อมูล ใช้ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างผลงาน รวมทั้งต้องรู้ถึงหลักการต่างๆ รายละเอียดปลีกย่อย และข้อมูลทุกด้านที่เกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ ดังที่ จุฑามาศ เจริญพงษ์มาลา (2541) ได้ทำการวิจัยพบว่า การเรียนวิชาเอกออกแบบผลิตภัณฑ์ ควรส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักคิด มีการวางแผน ดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน ส่งเสริมทักษะการฝึกปฏิบัติการออกแบบจนถึงทำผลิตภัณฑ์ต้นแบบ ค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆด้วยตนเองเพื่อนำมาอภิปรายในชั้นเรียน และควรผลิตบัณฑิตที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความขยันหมั่นเพียร ตรงต่อเวลา มีระเบียบวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความสำนึกในจรรยาบรรณของอาชีพ ซึ่งยังสอดคล้องกับแผน

พัฒนาการศึกษาาระยะที่ 8 (2540-2544) ที่มีเป้าหมายด้านการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษา ให้มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีเหตุผล ใฝ่พัฒนา พึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียร อดทน ซื่อสัตย์ เสียสละ มีความคิดสร้างสรรค์ มีวัฒนธรรม รักการทำงาน

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงที่ได้จากการวิจัย

1. ด้านหลักสูตร

จากการศึกษาจากข้อมูลถึงสภาพโดยรวมในปัจจุบัน การดำเนินการเรียนการสอนในภาควิชา นั้นมีประสิทธิภาพ เพียงพอ สำหรับการผลิตบัณฑิตที่จะออกไปประกอบอาชีพ นักออกแบบผลิตภัณฑ์ ได้ในอนาคต แต่การที่จะรักษาคุณภาพในการผลิตบัณฑิตนั้น ภาควิชาควรคำนึงถึงสภาพความต้องการของสังคม ถึงสิ่งที่จำเป็นและเป็นความต้องการสำหรับศาสตร์วิชาชีพสาขา การออกแบบผลิตภัณฑ์ ดังนั้น เนื้อหารายวิชาต่างๆในหลักสูตรจึงควรได้รับการปรับเปลี่ยนอยู่เสมอตามกระแสความต้องการของสังคม

2. ด้านเนื้อหาวิชา

ในปัจจุบันเนื้อหาวิชาที่ใช้ในการเรียนการสอนปัจจุบันสามารถให้ความรู้และทักษะต่างๆทางการออกแบบผลิตภัณฑ์แก่ผู้เรียนได้อย่างครบถ้วน แต่อย่างไรก็ดีเนื้อหาวิชาควรได้รับการปรับเปลี่ยนเพื่อสนองตอบตามความเปลี่ยนแปลงของสังคม และให้สอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียน และ ยุคสมัยอยู่เสมอ

3. ด้านวิธีการสอน

การจัดการเรียนการสอนในภาควิชาควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับรู้ ทักษะ และเจตคติ ในทุกด้านของการออกแบบผลิตภัณฑ์ เช่น การเพิ่มการทำศนศึกษา หรือการจัดสัมมนาในวิชาเรียน และควรจัดเพิ่มกิจกรรมต่างๆที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา รวมทั้งการเพิ่มกระบวนการเรียนการสอนที่ใช้สื่อ หรือ นวัตกรรมทางการศึกษาที่ทันสมัยเพื่อจะได้มีวิธีการสอนหลากหลายรูปแบบเพื่อสนองตอบต่อเนื้อหาจากวิชาเรียนที่ต่างกัน

4. ด้านสื่อการสอน

สิ่งที่สำคัญในกระบวนการสอน คือ สื่อการสอน ที่ควรจัดหาให้มีความเพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาในภาควิชา รวมทั้งมีประสิทธิภาพพร้อมใช้งาน ทั้งโสตทัศนอุปกรณ์ในห้องเรียนและ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในโรงปฏิบัติงาน

5. ด้านการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลควรเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินและควรมีการประเมินความสามารถของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งควรให้ผู้เรียนประเมินถึงความสามารถของผู้สอนด้วยเช่นกันเพราะข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพิจารณาปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป

6. ด้านผู้สอน

ในส่วนของผู้สอนควรมีการศึกษาค้นคว้าสิ่งใหม่เพิ่มเติมอยู่เสมอ เข้าร่วมกิจกรรม การสัมมนาต่างๆ เพื่อนำเสนอความแปลกใหม่แก่ผู้เรียน เพื่อนำมาอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทัศนคติ ในด้านต่างๆที่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาเรียน ผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ใฝ่เรียน รู้จักคิดแก้ปัญหา มีเหตุผล และมีจรรยาบรรณสำหรับการประกอบอาชีพต่อไป

7. ด้านผู้เรียน

ในส่วนของผู้เรียนควรรู้จักพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้จากภาควิชาทั้งทางด้านทักษะที่จะใช้ประกอบอาชีพ และทัศนคติที่จำเป็นในด้านต่างๆ รวมถึงมีความขยันหมั่นเพียร ค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง และสิ่งสำคัญคือความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง และการจัดการในเรื่องของเวลา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประเมินถึงประสิทธิภาพของเนื้อหาวิชาในหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไปในอนาคต
2. ควรมีการติดตามผลจากการเรียนการสอนจากภาควิชาของผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงหลักสูตรต่อไป
3. ควรมีการศึกษาถึงความต้องการของผู้ประกอบการ เพื่อเป็นข้อมูลให้ภาควิชาผลิตบัณฑิตที่ตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย